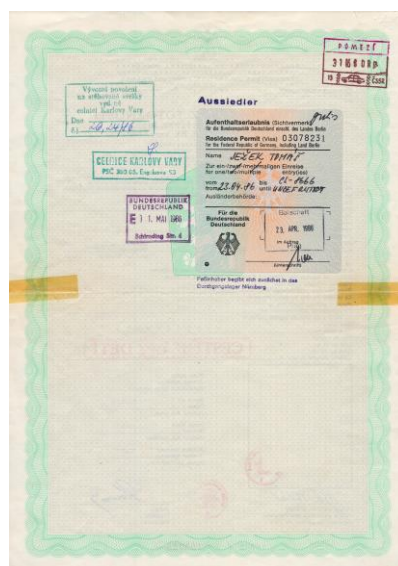

Cestovní průkaz totožnosti – nucené vysídlení

Příběh mého otce Tomáše Ježka z komunistického Československa

Tento příběh se odehrál na počátku 80. let v Československu. Je známé z nedávných dějin, že všechny komunistické země postavily okolo svých hranic ploty a nikdo z lidí nesměl opustit žádnou socialistickou republiku. Cestovat do zahraničí mimo socialistické země se smělo pouze na speciální povolení, které se jmenovalo Výjezdní doložka. O tu si mohl každý požádat, ale málokdo jí dostal. Do kapitalistické ciziny směli cestovat pouze prověřené lidi, většinou členové komunistické strany. Kdo se pokusil přesto přes dráty do zahraničí utéct, byl zatčen a odsouzen k dlouholetému žaláři, mnozí z lidí ale byli přímo na místě zastřeleni. V roce 1977 rozhodla komunistická Státní bezpečnost, že se zbaví občanů, kteří nesouhlasili s komunistickým režimem. Tato akce měla krycí název Asanace. Tito lidé museli „dobrovolně“ opustit republiku, ale už se nikdy nesměli vrátit zpět. To se týkalo mnoho známých osobností – spisovatelů, hudebníků a takzvaných disidentů. Ale často i lidí úplně obyčejných. To byl příběh i mého otce. Otec vyrůstal v rodině, která byla sledována Státní bezpečností pro svůj nepřátelský postoj k socialismu. Otec ani jeho dvě sestry nesměli studovat žádnou vysokou školu. Měli ve svých školních složkách razítko, že se nedoporučuje jejich studium na vysokých školách z důvodu, že není zaručená jejich správná socialistická výchova. Jejich otec, můj děda, byl vyhozen z práce učitele a zástupce ředitele jazykové školy v Karlových Varech, nesměl vykonávat svou práci a pracoval až do roku 1989 jako pomocný dělník. Rodina mého otce nevyvíjela žádnou politickou protistátní činnost, ale přesto byla sledována Státní bezpečností. Můj otec byl poprvé zatčen ve svých 20 letech jenom proto, že se zúčastnil koncertu zakázané hudební skupiny The Plastic People of Universe. Protože se koncert konal v pohraničí, obžalovali otce z pokusu o nelegální opuštění republiky. Propustili ho po třech měsících bez soudu z vyšetřovací vazby, ale nadále ho sledovali. V práci i v soukromém životě. V roce 1985 se rozhodl, že opustí republiku. Přijal nabídku vysídlení. Bylo mu zrušeno české státní občanství, musel zaplatit za vzdělání na střední škole, devítiletce, dokonce i za mateřskou školu. Se zaplacením poměrně velké částky mu pomohla jeho rodina. Musel podepsat prohlášení, že všechno jeho majetek, jakmile opustí republiku, propadá státu. Vrátil občanský průkaz a dostal provizorní cestovní průkaz totožnosti. Na průkazu je uvedeno, že Tomáš Ježek je neurčené státní příslušnosti a smí se přechodně zdržovat v

Československé socialistické republiky. Průkaz platil tři měsíce a do té doby musel otec republiku opustit. Na velvyslanectví Německé spolkové republiky dostal vízum na trvalý pobyt v Německu. Když opouštěl Československo, bylo mu 24 let. I samotná jeho cesta do Německa byla zvláštní. Musel si dopředu zvolit, na kterém hraničním přechodu republiku opustí. Zvolil si silniční hraniční přechod Cheb – Schirnding s tím, že jej někdo z rodiny k hranicím odveze autem. Okolo hranic s Německem bylo tenkrát ještě hlídané hraniční pásmo, aby se lidi nemohli k hranicím přibližovat. To bylo často dlouhé mnoho kilometrů. Ke vstupu do hraničního pásma bylo potřeba také zvláštní povolení, převážně pro lidi, kteří zde bydleli nebo pracovali. Nikdo z rodiny mého otce však povolení ke vstupu do hraničního pásma nedostal, a tak musel jít můj otec do Německa s kufrem několik kilometrů pěšky. V roce 1991 bylo toto vysídlení novou vládou České republiky zrušeno jako protiprávní a otec dostal zpátky české občanství. Přijal jej na velvyslanectví České republiky v Bonnu z rukou tehdejšího českého velvyslance v Německu Jiřího Gruši. Od té doby má můj otec občanství dvě – německé i české.

Tereza Ježková, 14 let, ZŠ UNESCO, Uherské Hradiště